

Фото-карта «Пам'ятники Тарасу Шевченку в Україні»

Пам'ятники Тарасу Шевченку: 1 – в м. Київ (Київська міська рада); 2 – в м. Могилів-Подільський (Вінницька область); 3 – в м. Луцьк (Волинська область); 4 – в м. Кам'янське (Дніпропетровська область); 5 – в м. Донецьк (Донецька область); 6 – в м. Новоград-Волинський (Житомирська область); 7 – в м. Ужгород (Закарпатська область); 8 – в м. Запоріжжя (Запорозька область); 9 – в м. Івано-Франківськ (Івано-Франківська область); 10 – в м. Кропивницький (Кіровоградська область); 11 – в м. Луганськ (Луганська область); 12 – в м. Львів (Львівська область); 13 – в м. Миколаїв (Миколаївська область); 14 – в м. Одеса (Одеська область); 15 – в м. Покров (Дніпропетровська область); 16 – в м. Рівне (Рівненська область); 17 – в м. Ромни (Сумська область); 18 – в м. Тернопіль (Тернопільська область); 19 – в м. Харків (Харківська область); 20 – в м. Ново Каховка (Херсонська область); 21 – в м. Хмельницький (Хмельницька область); 22 – в м. Канів (Черкаська область); 23 – в м. Чернівці (Чернівецька область); 24 – в м. Чернігів (Чернігівська область); 25 – в м. Севастополь (Севастопольська міська рада).

Андрій Івченко

канд. геогр. наук,
ст. наук. співроб. Інституту
географії НАН України

ФОТОКАРТА "Пам'ятники Тарасу Шевченку в Україні"

1. Місто Київ.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений (1939) в парку Шевченка, навпроти Червоного (Головного) корпусу Київського національного університету імені Тараса Шевченка з нагоди 125-річчя з дня народження поета; скульптор *М.Г. Манізер*, архітектор *Є.А. Левінсон*. Бронзову фігуру поета (висотою 6,45 м) відлито на Ленінградському заводі художнього литва та встановлено на п'єдестал (заввишки 7,3 м), облицьований червоним гранітом.

2. Вінницька область. Місто Могилів-Подільський.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений (1995) в центральній частині райцентру Могилів-Подільський на площі Тараса Шевченка перед спорудою Могилів-Подільської районної державної адміністрації; скульптор *М.М. Крижанівський*.

3. Волинська область. Місто Луцьк.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – споруджений на пожертви громадян та відкритий (9.03.1995) на проспекті Волі перед центральним корпусом Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки з нагоди 181-ї річниці від дня народження поета; скульптор *Е.М. Кунцевич*, архітектори *О.К. Стукалов* і *А.Я. Бідзіля*.

4. Дніпропетровська область. Місто Кам'янське (Дніпродзержинськ).

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (3.06.2000) на площі біля Академічного музично-драматичного театру ім. Лесі Українки під час святкування 250-річного ювілею Дніпродзержинська; скульптор *Г.А. Хачатрян*, архітектори *Ю.В. Белобородов* і *О.Т. Чегорка*. Висота сидячої фігури поета – 2,3 м, вага – 1,1 т, нижній постамент з відшліфованого граніту – 4x4 м, постамент у вигляді каменю (2,7 x 0,75 м) – гранітна брила, видобута в Токівському кар'єрі Апостолівського району Дніпровської області.

5. Донецька область. Місто Донецьк.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – споруджений (1955) у Ворошиловському районі на розі бульвару Шевченка і вулиці Артема, є композиційним осередком площі, утвореної будівлею Донецької обласної бібліотеки ім. Н.К. Крупської, будинком Донецької облдержадміністрації і житловою забудовою; скульптори *М.К. Вронський* та *О.П. Олійник*, архітектор *В.О. Шарпенко*. Пам'ятник являє собою бронзову фігуру поета у повний зріст, встановлену на круглому постаменті з червоного полірованого граніту з фризом, прикрашеним барельєфним зображенням героїв творів поета.

6. Житомирська область. Місто Новоград-Волинський.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений (24.08.2001) на площі біля автовокзалу на честь 10-річчя Незалежності України; скульптор *О.О. Коркушко*, архітектор *А.П. Черниченко*. Скульптура виконана з обкованого міддю бетону на повний зріст (загальна висота монумента – 3,7 м), нагадуючи автопортрет Т. Шевченка (1841) приблизно того віку, в якому він, будучи художником Археографічної комісії, подорожував Волиню та зупинявся в приміщенні поштової станції Новоград-Волинського (1845).

7. Закарпатська область. Місто Ужгород.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – споруджений на пожертви громадян та відкритий (9.03.1999) на Народній площі біля Закарпатської обласної державної адміністрації в день 185-ї річниці від дня народження поета; скульптор *М.М. Михайлюк*, архітектор *В. Лезу*.

Являє собою бронзову фігуру Великого Кобзаря у повний зріст, встановлену на майже кубічному постаменті з чорного полірованого андезиту.

8. Запорозька область. Місто Запоріжжя.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (22.05.2011) на площі Перемоги в день 150-ї річниці перепоховання Кобзаря на Чернечій горі у Каневі; скульптор *В.М. Рожик*. Являє собою фігуру поета із світло-коричневого граніту (з Токівського родовища Дніпровської області), зображеного у русі у повний зріст (заввишки 2,2 м) з книгою в руці, встановлену на постаменті, облицьованому плитами з полірованого червоного граніту (загальною вагою 8,8 т).

9. Івано-Франківська область. Місто Івано-Франківськ.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (22.05.2011) у парку ім. Т.Г. Шевченка (неподалік старого погруддя поету) в день 150-ї річниці перепоховання Кобзаря на Чернечій горі у Каневі; скульптор *Лео Мол (Леонід Григорович Молодожанин, 1915–2009)* – канадський скульптор українського походження, який подарував (2008) пам'ятник місту (копія скульптури знаходиться у м. Оттава, Канада).

10. Кіровоградська область. Місто Кропивницький.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений у середмісті в сквері Т. Шевченка перед будівлею Кіровоградської обласної бібліотеки для дітей (24.12.1982); скульптори *М.К. Вронський* (попри різницю в деталях пам'ятник нагадує споруджений на чверть століття раніше донецький монумент поета) і *А. Гончар*, архітектор *А. Губенко*. Являє собою бронзову у повний зріст скульптуру Кобзаря (заввишки 2,8 м), встановлену на гранітному прямокутному постаменті (2,4 x 1,1 м), доповненому стилобатом.

11. Луганська область. Місто Луганськ.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений (22.05.1998) в центрі міста на площі Героїв Великої Вітчизняної війни у дні всеукраїнського свята на честь поета «В сім'ї вольній, новій»; скульптор *І.М. Чумак*, архітектори *В.М. Житомирський* і *О.Я. Довгополов*. За авторським задумом зображує поета у 40–45-річному віці, являючи собою бронзову скульптуру (заввишки 5,5 м, вагою 5 т), відлиту у Київському художньо-промисловому комбінаті і встановлену на невисокій мармуровій плиті (хоча за попереднім проектом скульптура мала розміщуватися на високому гранітному постаменті).

12. Львівська область. Місто Львів.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (24.08.1992) в центрі міста на проспекті Свободи у першу річницю прийняття декларації незалежності України; скульптори *В.А. та А.П. Сухорські*, архітектори *Ю.Р. Діба, Ю.М. Хромей*. Являє собою бронзову у повний зріст скульптуру поета (заввишки 4,45 м), ліворуч фігури розташована «Хвиля національного відродження» – 12-м стела з фігурними барельєфами, що символічно зображують історію України від часів Київської Русі до початку ХХ ст. (на передньому боці) та історію України ХХ ст. (на зворотному боці).

13. Миколаївська область. Місто Миколаїв.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (1958) в центрі міста та однойменного скверу на початку вулиці Шевченка, біля Варварівського спуску; скульптор *І. Діба*. Після робіт з реставрації і відновлення 3-метрової бетонної фігури поновлений пам'ятник відкрито 5.10.1985; скульптор *А.А. Ковальчук*, архітектор *В.В. Щедров*, художник *В.Г. Пахомов*, робітники *Ю.І. Гайда* та *В.Т. Бережний*.

14. Одеська область. Місто Одеса.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений (1966) в Центральному парку культури і відпочинку ім. Т.Г. Шевченка (Маразліївська вулиця, ріг Лідерівського бульвару); скульптори *А.Ю. Білостоцький, О.О. Супрун*, архітектор *Г.В. Топуз*. 9-метровий монумент містить бронзову фігуру поета та п'єдестал із рожевого граніту з темно-сірими мармуровими вставками.

15. Полтавська область. Місто Полтава.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (12.03.1926) у Петровському парку, навпроти Полтавського краєзнавчого музею; скульптор *І.П. Кавалерідзе*. 5-метровий залізобетонний монумент створений в стилі конструктивізму з елементами кубізму – з асиметричним нагромадженням обсягів в якості п'єдесталу (заввишки 3,2 м) з яких постає фігура (заввишки 1,8 м) сидячого поета.

16. Рівненська область. Місто Рівне.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (22.05.1999) в центрі міста на Майдані Незалежності; скульптори *П.М. Подолець* і *В.І. Стасюк*, архітектор *В. Ковальчук*. Фігура поета (вагою 5,5 т) відлита на кераміко-скульптурній фабриці Львівської спілки художників, а постамент виготовлений з монолітного граніту темно-малинового відтінку Токівського кар'єру на Дніпропетровщині.

17. Сумська область. Місто Ромни.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (27.10.1918) на бульварі Шевченка, на честь перебування Т. Шевченка (влітку 1845) на Іллінському ярмарку в Ромнах. Один із перших пам'ятників поету в світі і перший повнофігурний монумент; скульптор та архітектор *І.П. Кавалерідзе*. Кобзар зображений сидячим у глибокій задумі нагорі брили (імпрізовано п'єдесталу), що наче виростає з-під землі. На брилі викарбувані рядки з поезії Шевченка «Марку Вовчку. На пам'ять» (1859): «...І оживу, і думу вольную на волю, із домовини воззову». Первинно пам'ятник був виготовлений з бетону і з часом руйнувався, через що було встановлено його копію з бронзи (27 жовтня 1982), автори реконструкції: скульптори *В.М. Клоков* та *Б.С. Довгань*, архітектор *Ф.І. Юр'єв*.

18. Тернопільська область. Місто Тернопіль.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (03.1982) у сквері ліворуч від Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т. Шевченка під час проведення Всесоюзного шевченківського літературно-мистецького свята «В сім'ї вольній, новій», скульптор *М.В. Невеселий*, архітектор *С.О. Калашиник*. Являє собою бронзову сидячу фігуру поета (заввишки 2,8 м), встановлену на двоступінчастому постаменті (висотою 1,2 м), облицьованому гранітними плитами сірого кольору.

19. Харківська область. Місто Харків.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (24.03.1935) в Саду ім. Т.Г. Шевченка біля входу на центральну алею з вулиці Сумської, вважається одним із найкращих монументів письменнику у світі; скульптор *М.Г. Манізер*, архітектор *Й.Г. Лангбард*. Пам'ятник у плані являє своєрідну архітектурну спіраль з тригранним пілоном (висотою 11 м) з фігурою поета (заввишки 5,5 м) всередині і виступами по колу, де розміщено 16 динамічних людських фігур.

20. Херсонська область. Місто Нова Каховка.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (28.02.2002) на Дніпровському проспекті напроти літнього театру у день святкування 50-річчя Нової Каховки; скульптор *В.М. Потребенко*, архітектор *М.Ф. Рашевський*. Поет зображений на повний зріст – скульптуру (заввишки 2,85 м) виготовлено з залізобетону та окуту мідним листом встановлено на стрімкому постаменті (1,0 x 1,2 м, висота – 3,0 м) з рожевого граніту, прикрашеному написом: «Великому Кобзареві від вдячних нащадків».

21. Хмельницька область. Місто Хмельницький.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (19.12.1992) в середмісті у сквері ім. Т. Шевченка (по вулиці Проскурівській); скульптори *І.С. та В.І. Зноба*, архітектор *В.М. Громихін*. Являє собою цільний монумент (заввишки близько 5 м), вирізьблений зі з'єднаних чотирьох брил подільського сірого граніту, встановлений на всіяному травою невеликому підвищенні, а монументальний образ поета немов «виростає» з кам'яної брили.

22. Черкаська область. Місто Канів.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (18.06.1939) на могилі Т. Шевченка на Чернечій горі над Дніпром; скульптор *М.Г. Манізер*, архітектор *Є.А. Левінсон*. Бронзову фігуру поета (висотою 4,45 м) відлито на Ленінградському заводі художнього литва та встановлено на високий стелоподібний п'єдестал (заввишки 7,3 м), облицьований червоним гранітом.

23. Чернівецька область. Місто Чернівці.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкриття (25.05.1999) пам'ятника у самому середмісті (нижній частині Центральної площі) було приурочене до зустрічі в Чернівцях президентів України, Румунії та Молдови; скульптори *М.М. Лисаківський* та *П.Є. Лемський*. Являє собою бронзову постать поета у зрілому віці, встановлену на прямокутному постаменті з червоного граніту.

24. Чернігівська область. Місто Чернігів.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – відкритий (21.09.1992) в історичному центрі міста (де воно починалось і стояла фортеця – на Валу) у сучасному Центральному парку культури і відпочинку ім. М.М. Коцюбинського, через що монумент є частиною Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній»; скульптор *В.А. Чепелик*. Являє собою бронзову скульптуру поета в 33-річному віці, який сидить на краю лавиці обличчям до Десни; скульптурну композицію встановлено на прямокутний гранітний постамент (заввишки 1 м) сірого кольору, а лицьова сторона з правого боку доповнена чорною табличкою з автографом поета.

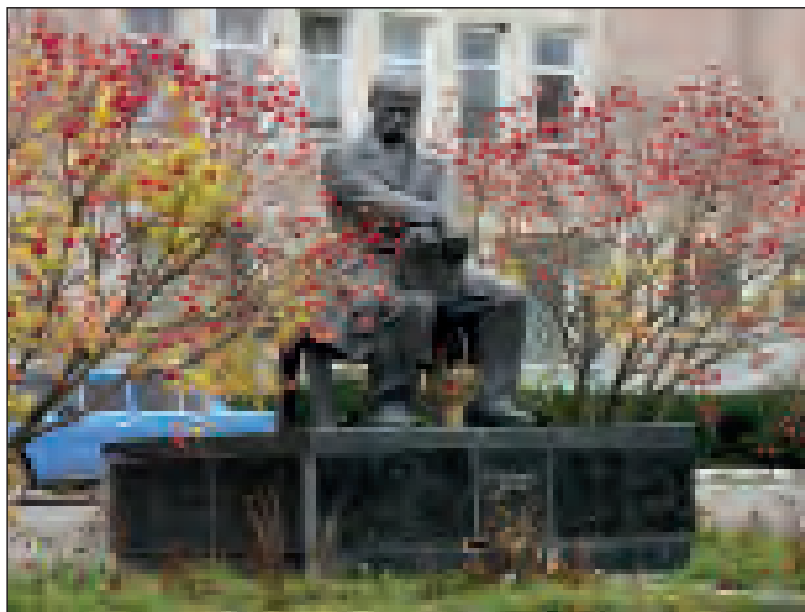
25. Місто Севастополь.

Пам'ятник Тарасу Шевченку – встановлений (24.08.2003) перед будівлею Гагарінської районної ради Севастополя, подарований місту фундацією ім. Т.Г. Шевченка від імені канадця українського походження *В.Свентіцького*; скульптори *В.І. і В.В. Одріхевські*, архітектор *Г.С. Григорьяни*. Бронзова фігура поета в повний зріст (заввишки 3,8 м) встановлена на постаменті у вигляді стилізованої бандури (висотою 4,3 м), облицьованому рожевим гранітом.

Додаткову інформацію про пам'ятники Т.Г. Шевченку в Україні і в світі див. зокрема на ел. ресурсах:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_пам'ятников_Тарасови_Шевченку; <http://museumshevchenko.org.ua/>;

https://gazeta.ua/articles/life/_top5-pamyatnikiv-tarasa-sevchenka-u-sviti/757934.

Повнофігурний пам'ятник Т.Г. Шевченку в Гусятині на Тернопільщині, який зображає поета сидячи на лаві з «Біблією» в руках. Встановлено 1993 року. Скульптор — Микола Обезюк. Фото з веб-порталу Гусятинської РДА — <http://oda.te.gov.ua/husyatynska/ua/1532.htm>